

Előfizetési díj:

Negyedévre — 2 kor.
Félévre — 4 kor.
Égész évre — 8 kor.

=====
Egyes szám 40 fill
=====

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatalIX., Üllői-ut 119. sz.
földszint 2.Megtelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Ovári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátorajuhelyi Korcs.-Egylet,
Selmecei Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn testgy Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Ingyen korcsolyázás.

A szabadtéri, atletikai gyakorlatok az iskolában nagyrészt azért nem vertek erősebb gyökeret, mert úzésükhöz az iskola nem tudott módot nyújtani. Még a vidéki iskolák sem rendelkeztek az iskolához közelfekvő nagyobb terekkel, korcsolyapályákkal, uszodákkal. Ha pedig az iskola udvarát korcsolyapályákká alakították, az rendszeren minden egyéb volt, csak tanulói pálya nem, mert itt elsősorban az igazgató családja és azok barátai korcsolyáztak és jó pénzért a tanulók közül pár uri gyereknek is megengedték forma kedvéért a korcsolyázást.

A korcsolyapálya gondozásából sok iskolánál az iskolaszolgák valóságos jó üzletet is csináltak, mert az igazgatók a jegyek, ételek árusítását egészen rájuk bízta. Azt mindenki tudja, hogy a legtöbb iskolaszolga olyan ur, kinek a mellékes apró dolgok árulgatásából több a jövedelme, mint a rendes fizetése. Így nincsenek reászorálva arra, hogy a korcsolyázásból még külön jövedelmet biztosítsanak maguknak. Az is baj az iskolaszolgák által jókarban tartott pályáknál, hogy sokszor más teendők miatt nem érnek rá a munkára, a pálya hamar elromlik és a leghidegebb napokban nem használható.

Mindezekben a bajokon segít most a fővárosi iskoláknál a tanács olyképen, hogy az iskolai korcsolyapályákat külön munkásokkal tartja rendben. Sztankovits Szilárd testnevelési reügyelőnek érdeme, hogy e rendelkezéssel minden iskola kap korcsolyapályát. Ahol az iskola mellett nincs elég nagy udvar, ott a közelben levő szabadtelken készítenek jégpályát.

A legfontosabb intézkedés pedig az, hogy az iskolai jégpályát mindenki ingyen használhatja. Így lesz a korcsolyázásból általános testgyakorlat, mi ellen a legmegcsontosodottabb tornász sem fog semmit sem szólhatni, lévén a korcsolyázás a legegészségesebb testmozgás.

Most még csak nagyon kevés kivánnivaló van, hogy a városi tanács rendelkezésének meglegyen az áldásos eredménye. Első dolog volna, hogy az iskolai segélyegyletek a szegény tanulók számára lassanként kellő számú ingyen korcsolyákról gondoskodnának, mert a főváros elemi és polgári iskoláiban a tanulók fele még a 3—4 koronát sem tudja előteremteni.

A korcsolyázás rendjére nézve óhajtható, hogy a tanulók osztályonként, vagy két osztályonként az óráközökben is korcsolyázhaszanak. Itt még az is megvolna engedhető, hogy az óráközök 20 percesek legyenek. Így egy délelőtt 8—10 osztály mehetne a

pályára, mert a délutáni időben a nagy iskolák növendékei el nem férhetnek a pályákon.

A korcsolyázás megtanítására a tornatanár egészben nem vállalkozhatik, itt segíthetnének neki fiatalabb kollégái; de a fiuk egymástól is eltanulják az edző gyakorlatot, csak a tanárok a szerencsétlenségektől óvják a tanulókat jó tanács és jó fegyelmezőssel.

A fővárosi tanácsnak a korcsolyázásnál is fontosabb teendője az iskolai uszodák létesítése volna. Itt már Gerenday György indítványa alapján, Ottó Józsefnek egy hatalmas munkálata van készen, csak a hatóságnak kellene kezébe venni a dolgot.

Azért mondjuk az uszodák kérdését nagyon fontosnak, mert a főváros tanulóinak alig pár százaléka járhat uszodába a mai drága árak mellett. Azt meg mindenki tudja, hogy az uszás az általános erősödés, az egész test szempontjából a legjobb testgyakorlat.

Az uszodák kérdését pedig az iskolai hatóságok a város támogatása nélkül nem vihetik előbbre. Azt hisszük, hogy itt a város biztosan számíthat az állam mindennemű támogatására.

Testnevelés a soproni állami reáliskolában.*

Annak a modern középiskolai tanításnak és nevelésnek, amely a lelki tulajdonok és a szellemi erők képzése mellett a test edzését, fejlesztését is feladatául ismeri, intézetünk e tanévben is teljes mértékben eleget igyekezett tenni. Tette pedig ezt, a játékoknak és a különböző tornarendszereknek észszerű alkalmazásával. Az ifjúság egészségét és testi izmosodását szolgáló törekvésünket, azonban — sajnos — oly akadályok korlátozzák (alacsony tornacsarnok, szűk udvar, keskeny folyosók, zsúfolt tantermek), amelyeknek elhárítása bár régi óhaj, de még ma is a messze jövő feladatának látszik. És hogy az intézet régi épületének felsorolt és mindinkább előtérbe nyomuló hibái mellett, az ifjúság testi fejlődése a tanév elején és végén fölvetett mérések alapján kedvezőnek találtatott, az egyrészt a tornaórák intenzív kihasználásának, másrészt annak a szorgalomnak és lelkesedésnek tulajdonítható, amellyel növendékeink a

testgyakorlatok iránt viseltettek. (Az iskola tornatanára Révész János. Szerk.)

Május hó 18-án és 19-én Komáromban tartott kerületi tornaversenyen intézetünk 28 növendékkel vett részt, akik közül az egyéni versenyekben elért kiváló eredményért a következőket jutalmazta a versenybíró: Herczog Gyula VIII. o. tanulót (függeszkesztésért) első díjjal, ezüst éremmel; Kraul Ernő VII. o. tanulót (súlydobásért) harmadik díjjal, bronz éremmel; Weisz Ernő VII. o. tanulót (függeszkesztésért) második díjjal, bronz éremmel; Krikovits Jenő VI. o. tanulót (rúdmászásért) második díjjal és (futásért) harmadik díjjal, két bronz éremmel és Simon Árpád V. o. tanulót (futásért) harmadik díjjal, bronz éremmel. A mintacsapat, amelynek tagjai voltak: Kammerlöher (VII.), Léderer (VII.), Bálint (VI.), Habán (VI.), Horning (VI.), Pesti (VI.), Szabó (VI.), Török (VI.), Lipner (V.), Pozsgay (V.), Seedoch (V.), Schneider E. (V.) és Schneider L. (IV.) kifogástalanul végzett szabad gyakorlataival elismerő okiratot nyert az intézetnek.

A tornavizsgálatot június hó 14-én d. u. a közbejött eső miatt az intézet tornacsarnokában a következő sorrendben tartottuk meg:

a) Szabadgyakorlatok: I. A. I. B. hat 4 ütemű gyakorlatot a II. B. svédsvabadgyakorlatot végzett, az V—VII. o. pedig a kerületi tornaverseny gyakorlatait mutatta be.

b) Játékok: I. A. I. B. „Utcás kergetősdí“. II. A. „Körstaféta“. III. A. III. B. „Budavár ostroma“.

c) Sziertornázás: II. A. tornapadon, II. B. svédlétrán, III. A. III. B. rohamdeszkán, IV. bakon, V. köteleken (függeszkesztett), a VI. pedig a svédlétrán végzett fokozatos gyakorlatokat.

d) Versenyek:

1. Magasugrás (deszkáról). Győztesek:

I. A. osztályban: Schwab Győző (127·5), Varga Gábor, Buresch Jenő (117·5).

I. B. „ Laschober Ernő (122·5), Hajnal Frigyes (117·5).

II. A. „ Frischmann O. (127·5), Gabler K., Kiss E. (117·5).

II. B. „ Nagy Imre, Kasichnitz J. és Hackstockt K. (132·5).

III. A. „ Hackstock Lajos (137·5), Győrváry Gy., Lehner F. (132·5).

III. B. „ Posch Pál (132·5), Laschober, Michl (130).

2. Magasugrás (földről). Győztesek:

IV. osztályban: Schneider Lajos (147·5), Horváth József (142·5).

V. „ Schneider Ernő (150), Pozsgay Antal (145).

VI. „ Szabó Béla (150), Török Dezső, Diebold Károly (145).

*) A Wallner Ignác dr. igazgató által szerkesztett gazdag tartalmu értesítő alapján. Szerk.

VII. osztályban Kraul Ernő (145), Kammerloher Ottó (140).

3. Rúdmászás. — Győztesek:

- I. A. osztályban első: Kutasi-Szabó Béla, második: Schwalb Győző.
 I. B. „ „ Laschober Ernő, második: Hajnal Frigyes.
 II. A. „ „ Fleischer Béla, második: Schlögl Ferencz.
 II. B. „ „ Wellisch Miksa második: Kirkovits Gyula.
 III. A. „ „ Csillag Pál, második: Steiner Antal.
 III. B. „ „ Laschober Vilmos, második: Kollárs Béla.
 IV. „ „ Schneider Lajos, második: Böhm Adolf.

4. Függeszkedés (kötelen). Győztesek:

- V. osztályban első: Lipner Ödön, második: Schneidner Ernő.
 VI. „ „ Kirkovits Jenő, második: Török Dezső.
 VII. „ „ Kraul Ernő, második: Weisz Ernő.

5. Összetett verseny (nyújtón, korláton és magas ugrás).

Első: Schneider Ernő V. o. $4\cdot5+4+5$ összesen 13.5 pont.

Második: Pesti László VI. o. $4+4\cdot5+4$ összesen 12.5 pont.

Harmadik: Kraul Ernő VII. o. $3\cdot75+2\cdot75+4\cdot5$ összesen 11 pont.

e) Sorakozás oszlopokba és elvonulás.

A vm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministeriumnak 1900. évi 19954. és 1901. évi 30603. szám alatt kelt rendelete értelmében az összes osztályokban gyakoroltuk a szabadtéri játékokat szeptember, október, április, május és június hónapokban, hetenkint a következő beosztással: I. A. és I. B. osztály hétfőn, II. A. és II. B. osztály kedden, III. A. III. B. és IV. osztály szerdán, V. és VI. osztály csütörtök délután 3—5 óráig.

A lefolyt iskolai év folyamán a katonai lövőgyakorlatokban intézetünk VII. és VIII. osztályú tanulói közül 19-en vettek részt. A tanfolyam 1912. január elején kezdődött és június 2-án díjlövással végződött, amelyen tisztelettárgyat nyertek: Józsa László (VIII.) 141 ponttal, Szlimák Lajos (VIII.) 115 ponttal, Szabó Sándor (VIII.) 95 ponttal és Bozó Andor (VIII.) 64 ponttal. Az egész tanfolyam alatt elért legjobb eredményért Wildzeisz Pál (VIII.) és Kammerloher Ottó (VII.) bronzérmeket kaptak.

Leszner Rudolf dr. iskolaorvos, a tanév elején

megvizsgálta a tanulókat egészségük, testtartásuk, látó és halló képességük és tisztaságukra nézve. Megjegyzéseit és kifogásait közvetlenül közölte a tanulókkal. Közellátó volt 8, nagyot halló egy fülén 2, valamelyest magasabb bal vállú 13, magasabb jobb vállú 2. A tanév folyamán alatt vizsgált azonkívül 58 hibás testű és beteges, ugyszintén gyöngye látóerejű tanulót a torna, illetőleg a rajz alól kért felmentésük megokolása alaposágának kiderítésére. Hetenkint legalább egyszer, de rendszeresen többször fordult meg a tanítás ideje alatt az iskolában, hogy a jelentkező betegeket megvizsgálja és szükség esetében segítséget nyújtson. Több betegedési és balesetben orvosi kezelésben orvosi kezelésben részesítette a tanulókat.

Testnevelési reformok.

A fővárosi iskolákban valóságos revolúció támadt arra a rendeletre, hogy minden oktató-óra után két percig tornáztatni kell.

A legfőbb baj volt, hogy a tanár nem ért a tornáztatáshoz. Még a tanítók csak tudnának valamit a kommandirozáshoz, de már a tanítónők és még inkább a magát professzornak gondoló tanár méltatlankodva utasítja el magától a káplárkodást.

Az egyik professzor azt mondja, hogy a tornázáshoz nem lehet ablakot nyitni, mert a tanulók megütik magukat. A másik a padokat és padközöket tartja szűknek a lélegzési gyakorlatokhoz és kivált a tanítónők a leányiskolákban tartják kivihetetlennek a guggolási gyakorlatot, mert a divatos szűk szoknyák nem engednek ilyen merész mozgást. Jön utánuk aztán az öreg ágyú; a tanárok öreg jogait őrző afféle szakszervezet, amely azt mondja, hogy ez új munka, amit külön fizetés nélkül már elvből sem vállal, mert napi öt óra után két-két perces torna, ez már egy héten át egy-egy tulórát jelent, aminek megvan a rendes taksája.

Akár tetszett azonban, akár nem, a rendeletet közzétették és a tornatanárok osztályról-osztályra menve megmutatták, hogy miképp végzendő a kétperces torna és lélegzési gyakorlat.

Tudunkkal eddig csak a kerti iskola volt az, amely minden órák közben tornáztatott. Szokatlan volt, mikor elkezdtek. Az okos reform azonban, ime, általános lett. Nem félnek immár kinyitni az ablakokat, hogy hadd jöjjön be a szabad levegő. A szabadban való oktatás kísérlete így hat az egész iskolai szervezetre.

Tetézte a Közoktatási Ügyosztály a testi nevelés érdekében való akcióját november elsején egy újabb rendelettel, amelyet az iskolai jégpályákról adott ki.

Eddig minden iskolában, ahol jégpálya volt, csakis az igazgató volt képes azt sok-sok fáradsággal létesíteni. Az igazgatónak kellett a vízműigazgatóságnál kijárni, hogy engedjék meg a jégpálya létesítését.

Azután következett a tanulók krajezáros járulékainak összeszedése és az iskolaszolgák között való szétosztása. Mindezek után még felügyelő személyzete sem volt és ha baj történt, ezért is az igazgatót okolták.

Most a Közoktatási Ügyosztály egészen ingyenessé teszi koresolyázást. Elrendelte, hogy minden iskolában, ahol csak van hely hozzá, kell koresolyapályát létesíteni. A hozzávaló költségvetést két hét múlva be kell adni, az iskolaszolgákat a munkában alkalmazni kell, a főváros megfizeti a munkájukat. A felügyelő tanárokat és tanítónőket a város alkalmazza és fizeti. A tanulónak csak koresolyát kell venni és az iskolai jégpályán ingyért koresolyázhat. Amely iskolának nincs udvara, az egy közel üres telken rendezheti be pályáját.

Ilyen áldozatkészség és ilyen rendelkezés mellett egyesegyedül az igazgatón fordul meg, hogy valamely iskola tanulói közt egészen általánosan elterjedjen a legegészségesebb sport: a koresolyázás.

Mint értesülünk, nemcsak a közép- és polgári iskolák, hanem még az elemi iskolák is lelkesedéssel fogadták a közoktatási ügyosztály tervét. Valószínűleg elérjük így, hogy még az elemi iskolákba is utat tör a jégsporthoz és mindenestre meg lesz kímélve a középosztály attól, hogy a magánpályák horribilis díjait legyen kénytelen fizetni.

A kétperces tornázás és az iskolai pályák rendelete mutatja, hogy a fővárosi közoktatási ügyosztály immár a folyóügyekben felül emelkedett Rendet teremtven 400 iskola, 4000 tanár és tanító és 100.000 tanuló dolgában, ujtásokra tért át. Nem fél belenyulni az iskola belső életébe, mert szakavatottsággal teheti és az iskolázató szülők és a tanulók érdekében még a szokatlantól sem riad vissza.

P. H.

Az egyhuzamban való tanítás hazánkban.

Folytatás.

Ezt a fontos ped. és didakt. elvet minden körülmények között be kell tartani. De nemcsak azért, mert pihent elmére van velök szemben szükség. De mivel 2 óráig nem 2, de 1 elméleti rendes tárgyból sem készülhet el jól a tanuló, már csak az idő rövidsége miatt sem, még ha pihentebb elméje is volna is. És csakis az lenne az ideális állapot, ha az órarendet és így a tanítást is csupán és kizárólag az egészségügyi szabályok, továbbá általában az értelem, nemkülönben az átlagos szellemi képesség igénybevételének megengedhető mértéke szerint intézhetnék. Ilyen volna a délelőtt 8—11. és délután 3—5-ig való tanítás. De ezt sok ok alterálja, és sok körülmény lehetetleníti. Okok például: tanár és tanuló délelőtt végezhetvén el kötelességét, jobban pihenhet és szabadidejét jobban

hasznosíthatja, a tanuló lehetőleg napvilágnál végezheti el teendőit, hogy szemévelágát kímélhesse; (a szegényeknél ez még pénzkérdés is!) a tanulók nincsenek felügyelet nélkül órákon keresztül, a helybeli vasuti állomáson nem csatangolhassák el idejüket; kétségtelen, hogyha a tanulónak egész délutánja legalább 4—5-ször szabad, könnyebben és jobban elkészülhet másnapra (délelőttre) a leckeiből; többet is olvashat; hajlamainak megfelelő rendkívüli tantárgyat tanulhat: zenélhet, rajzolhat, festhet stb. stb. — Körülmények, melyek lehetetlenítik 8—11-ig és 3—5-ig való tanítást: a messzebb vidékről vasuton bejáró, a közel vidékről gyalog jövő-menő és a nagyobb városok távolábbi részein lakó tanulók állapota. Az 1910. évi 31.581. szám alatti rendelet meggyőzően kifejti, hogy az imént említett tanulók tanulmányi, egészségügyi és erkölcsi érdekei a szabad délutánokat követelik. Az 1912. évi költségvetés főrendiházi tárgyalásánál Csernoch János kalocsai érsek kifogásolta az egyhuzamban való tanítást. Ez, szerinte, kedves lehet a tanároknak és szülőknek, de igen káros hatású a gyermek testi nevelésére.

A délelőtti egyhuzamban való tanításról 25 évi igazgatói tapasztalataim alapján nézeteim a következők: A 8—1-ig tartó egyhuzamban való tanítást az esetben, ha minden tanóra megtartható délelőtt, feltétlenül helyeslem s a tanulókra nézve kifárasztónak nem ítélem. Azelőtt is volt csaknem mindennap 8—12-ig tanítás, bírták is a tanulók, sőt még délután is volt legalább egy elméleti tantárgy, s még külön tornaóra is. A régi állapottal szemben tehát batározott javulásról beszélhetünk. A napi délelőti 5 órával az alsó 4 osztályban a törvényben, a rendkívüli tantárgyakkal együtt megszabott maximális óraszám (30) is elhelyezhető, a felső osztályok heti 32 órájából pedig csak 2 óra, mint rendkívüli tárgy órája marad délutánra. Ami tekintetbe sem jöhet. Ám ismétlem, hogy a heti 30, illetőleg 32 óránál többre semmi körülmények között sem szabad a tanulónak vállalkoznia. De az ellen igen — nagyon, sok középiskolában vétének. Pedig a rendkívüli tantárgyagnál sem az az irányadó, hogy minél többet hallgasson 1—1 tanuló, de hogy minél többlől választhasson szükségletének avagy hajlamának megfelelően, de csak a maximális heti óraszámig.

2. Minden óra azonban csak akkor helyezhető el délelőttre, ha a vallástani órák minden felekezetenél egy-ugyanazon órában tartanak. Ezt különben, mint már említettem, ped. és didakt. okok is sürgetik. (Egyöntettség, ellenőrzés, mint könnyebb studium: órák közé való ékelés stb.). Ezt azonban áll. középiskolákban, ahol külön hitoktatók nincsenek, a többi intézetben való elfoglaltság miatt és a tantermek száma miatt is nagyon nehéz megcsinálni. Ha tehát néhány vallástani óra délutánra maradna, azok csak 3-tól oszthatók be, hogy a tanulók pihenhessenek. Ám a

a délutáni iskolába menéssel már időpazarlás jár. De mert 1-től ebédelni — eleget készülni és pihenni is nem lehet, e napokon a tanulók csak 12-ig legyenek az iskolában és három teljesen szabad délutánjuk okvetetlenül legyen.

3. Az I—VI. osztályokban 8—9-ig tanóra legyen. A másik tornaóra fél fél óránként tartassék. Sőt amennyiben ezt az órarendkészítés technikája engedi, az I.—VI. osztályokban a heti 2—2 óra 4 fél úrára osztva tartandó. A tornaóra mint izommunka is idegmunka és a szellemet ugyancsak fárasztja, ha egy egész órán keresztül erős fegyelemmel, erőltetett mérvben és rid g rigorozottsággal foly le. Ám, ha az első negyedórán az erős fegyelmen és gyakorlatokon tul esünk, a második negyedben pedig a könnyebb szabadgyakorlatokat, majd a fesztelenebb szerygyakorlatokat végeztetjük, a torna a pettyhüdt vérkeringést és lélegzést üdvösen erősíti és a testtartást javítja anélkül, hogy káros fáradságot okozna. Sőt az a nagy előny is megvolna, hogy az osztályt nemcsak nem fárasztanak el hetenként kétszer 1—1 órában, hanem ellenkezőleg, hetenként négyszer üdítve erősíténék a tanulókat.

A beosztás is könnyen eszközölhető. A heti 3 órás és ennél több hetiórás tárgyakból annyi másfél órát veszünk, amennyi csak lehetséges, még pedig úgy, hogy naponként 8—9 25 percig volna tanítás, utána 5 perc szünet, 9 óra 30 pertől 10 óráig tornafélóra egy osztályban. Ez ismétlődnek 11 óra 30 perctől 12-ig. Majd, hogy a két órás órabesztást is érvényesítsük, a 10-től 12-ig (óráközti szünettel) tartó kettős óra után egy osztálynak fél egyig, attól pedig egy másik osztálynak 1 óráig lenne tornafélórája. Ez naponként 4 félóra, hetenként 24, tehát 6 osztályban lehetnének félórás tornaórák. Ily módon a tanórák közé ékelt tornaórák nem volnának fárasztók. Ha pedig akármely gátoló ok folytán csak egész tornaóra volna tartható, akkor a katonás fegyelem megkövetelése, (mely különben nagyon szükséges és amely által válik a tornaóra a fegyelmezés igaz alkalmává,) csak $\frac{1}{4}$ óráig tartson s a többi $\frac{3}{4}$ óra szabadgyakorlatra és szerygyakorlatokra essék, amikor inkább a helyes testtartásra figyelmeztessünk és a tanulók testi épségére vigyázzunk, (és az előtornászokkal vigyázassunk,) semmint rideg fegyelmet, mely lelki fáradságot okoz, követeljünk. Ekként azután egész tornaóra is beékelhető a tanórák közé. A legújabb gimn. utasítás is meghagyja, hogy a tornaóra végén megerőltető gyakorlatok nem végezhetők: ilyenkor az élénkebb mozgást kevésbé kimerítő gyakorlatokkal kell mérsékelnü, hogy a test élettani működése rendes menetébe visszatérjen.

4. Tornaóra 2—3-ig, egészségügyi okok miatt nem tartható. Sőt 12—1-ig sem tanácsos tornaórát tartani mert a kifáradt test rendszeren enni és azután nyugodtan emészteni nem képes.

5. Hasznosítható üdülésül szolgálna a lehetőleg gyakori tanítás a szabadban, a régi görögök módjára. Nemesak földrajzot és természetrajzot lehet a szabadban tanítani a rendes tanóra idejében, de minden más tárgyat is, amikor táblára és írásra, rajzolásra nincs szükség. Sőt az összefoglaló ismétléseket már május elejétől fogva és az általános ismétléseket május 20-tól június 15-ig bátran tarthatni az intézet bekerített árnyas udvarán, mert akkor vagy kombinált kérdésekre adott feleletekről, vagy — a maga helyén — recitálásról van szó és ahhoz tantermi felszerelés nem szükséges.

6. Ahol bármely okokból minden osztályban, az összes tanulóknál, a teljes egyhuzamban való délelőtti tanítás nem vihető keresztül, ahol tehát 8—1-ig (bár közben lyukas órákal) és d. u. is volnának egyes osztályoknak órái, oly helyeken szakítani kell a délelőtti tanítási rendszerrel és 8—11-ig és 3—5-ig kell tanítani.

(Folyt. köv.)

Dortsák Gyula,
főreálisk. igazgató.

Athletika. Torna. Vivás.

Magyar kitüntetések. Végre eszébe jutottunk a stockholmi olimpiai bizottságnak mi is és a dánok és esehek után a magyarok is részesültek egynéhány kitüntetésben. Mint Stockholmból írják, a svéd király gróf Andrassy Géának az Északark csillagrendjének nagykeresztjét, Muzsa Gyulának pedig a Wasa-rendet adományozta. Ugyancsak ez alkalomból még több kiváló magya- sportférfiu is részesült kitüntetésben.

Az olimpiád ezüst érdemrendjét kapták: Lauber Dezső, Iszer Károly, Kárpáti Béla, dr. Perger Ferencz, Steiner Hugó, dr. Gerenday György, dr. Füzesséry Zoltán, Sztankovich Szilárd, Szaczelláry György, dr. Taticz Péter, Pogány Géza, Raics Lajos, Bély Mihály, Mészöly Géza, Tarján Elemér és Schindler Géza.

Előkészületek a városligeti nagy jégpályán. A hirtelen beállott hideg időjárás következtében minden előkészületet megtett, hogy az első 2—3 fokos hidegnél rendelkezésre bocsássa a B jelzésű betonpályát. Mint minden évben, úgy ez évben is, számos nevezetes ujitást rendelt el az egylet választmánya, mely már részben végre is lett hajtva. Felállították a központi villamos órát, mely esténként megvilágítva a zenekari emelvény alatt, hatalmas számokkal fogja mutatni a pontos időt. Ezenkívül külön órákat állítanak a két buffethelyiségben, a koresolyacsatoló valamint az összes melegedő helyiségekben. A hatalmas kiterjedésű jégpálya számos pontján több mint hatvan újfajta villamoslámpát állítottak fel. Tekintettel arra, hogy a jégpályát látogató ifjuság a menetirányt eddig nem tartotta be a választmány több jégpályafelügyelőt fog alkalmazni. A tónak a vajdahunyadi vár felé eső részét az egylet a legújabb rendszer szerint beto-

niroztatta, miáltal összesen 53 ezer négyszögöl terület fog a sport hiveinek, erősebb fagyok esetén rendelkezésre állai. Ugyancsak ujtás, hogy a lépcsőházat valamint a hatalmas perront is asbestpadlóval látták el, miáltal a felkötött korcsolyával való járás-kelés könnyebb lesz. Az első emeleti nagyteremben helyezik el a közelmúltban elhalt Földváry Tibornak, az első magyar műkorcsolyázónak összes nyert tiszteletdíjait valamint korcsolyáit. Ezzel alapítja meg a közel fél-század óta fennálló egyeslet hazánkban az első korcsolyasport muzeumát. A katonazeneker a múlt évben anynyira bevált időben fog játszani t. i. este fél hattól kezdve nyolczig; kedden, csütörtökön és szombaton a déli órákban is lesz zene. Az egyeslet összesen 11.175 tagot számlál a törzstagokkal, szóval több mint 200 új taggal szapororodott a létszám. Az 1911—12. évadban 41 korcsolyázó nap volt, amit az elmúlt enyhe tél alatt egyetlen fővárosi jégpálya sem produkált. A nagy jégpályán múlt évben több mint 15 ezer vendégnapra szóló jegyet adtak ki. Ez a rendkívül látogatottság mutatja, hogy Európa legnépesebb, legmodernebbül berendezett jégpályája a városligeti, mely szerződés szerint 30 év múltán a főváros házi kezelésébe kerül, a legjövendelmzőbb vállalata lesz a székesfővárosnak. Itt említjük meg, hogy a beiratkozások már javában folynak és eddig is több mint ezer tag iratkozott be.

A BKVT. tisztviselők egyesülete Thököly uti pályáján egy minden igényt kielégítő jégpályát létesít. A vezetőség a kényelmes öltözőkkel és melegedőkkel ellátott sporttelepen 5000 négyszögméternyi területet önt fel, azonkívül a tanulók részére külön helyet rezervál. A jégpálya reggel 8 órától este 10 óráig lesz nyitva és a tél folyamán korcsolya-versenyek és jég-ünnepegy színhelye lesz. Az egyesület vezetősége idegenek számára is hozzáférhetővé teszi a pályát, amennyiben idegen bérleteket bocsát ki. E bérletek korlátolt számban már most válthatók a Thököly ut 106. szám alatt levő sporttelepen.

Az országban levő kereskedelmi alkalmazottak sportegyesületei december 25-én Budapesten a KAOE helyiségében országos értekezletet tartanak az egységes sportműködés megbeszélése céljából. Mint értesülünk, a vidéki alkalmazottak túlnyomó többsége megóhajtja alakítani a kereskedelmi alkalmazottak országos sportszövetségét, mely valószínűleg decemberben meg fog alakulni. Ezen esetben az egyesületek kilépnek a jelenlegi szövetségekből és tisztán az alkalmazottak sportszövetségének lesznek tagjai. Ide fog csatlakozni alkalmasint a cégesapatok szövetsége is, úgy, hogy az új szövetség egy rendkívül hatalmas és erős egyesülés lesz.

A Sch. C. Ausztria versenye. I. Amster emlék-
verseny, 204 m.: 1. Simon (Ausztr.)

II. Senior-verseny, 272 m.: 1. Neuwelt (Ausztr.)

III. Gyorsuszás 50 m.: 1. Brandstetter (VAC)
30.2 mp. Osztrák record.

IV. Melluszás 100 m.: 1. Wastl (Amateur.)

V. Hölgy-uszás. 100 m.: Zahonrek B. (Danubia)
1. p. 30.8 mp. Osztrák record.

VI. 3-szor 68 m. staféta: 1. WAC, 2. Ausztria.

VII. Ausztria 500 m.-es bajnoksága: 1. Lus-Torres
(MAC) 7 p. 21.6 mp.

VIII. Hátuszás, 204 m.: 1. Bauer A. (Ausztria)
3 p. 31 mp.

IX. 3-szor 34 m. staféta: 1. WAC. 2. Ausztria.

X. Vízipóló-bajnokság: WAC—Amateur 9 : 1 (4 : 0)

Toldy Ödön (MTK) kettős berlini győzelme. A Poseidon nemzetközi versenyének keretében eldöntésre került főiskolai bajnokságok során Toldi Ödön kettős győzelmet aratott. A 100 m.-es főiskolai melluszó-bajnokságot nyerte Binner (Breslau) előtt, a 200 méteret pedig Blenke (Magdeburg) előtt.

A Temesvári AC versenye. 100 yardos síkfutás:
1. Déván István (MAC), 2. Wágner (MAC).

300 yardos síkfutás: 1. Déván István (MAC)

1 ang. mtfldes síkfutás: Bukovinszky János (TAC)
4 p. 54 mp.

Sulydobás: 1. Ujlaky Rezső (TAC) 12.60 m. 2.
Massong (TAC).

Gerelyvetés: (Temesvár bajnoksága.) 1. Ujlaky
Rezső (TAC).

Diszkoszvetés: (Temesvár bajnoksága.) 1. Ujlaky
Rezső (TAC). 2. Kleiser (TAC).

A német maratton-futás. A német atletikai szövetség rendezésében lefolyt versenyen első Christensen (Kopenhága, jelenleg Berliner SC) német rekord, második Wagner (Lipce), harmadik Blankenburg (BSC).

A német gyalogló bajnokság. Az 50 km.-es német gyalogló bajnokságot Deleiter (SC Komet) nyerte rekordidő alatt, második Brockmann (Charlottenburger SC), harmadik Hentschel (Turngemeinde).

A Budapesti Korcsolyázó Egyeslet október 30-án tartotta meg 44. évi rendes közgyűlését. A közgyűlés kegyelettel örökitette meg az egyeslet nagy halottjának néhai Földváry Tibornak emlékét és a műkorcsolyázó-sport körül szerzett kiváló érdemeit. Őszinte köszönetét fejezte ki az elhunyt édesanyjának azért, hogy a műkorcsolyázóversenyeken nyert díjait az egyesletnek ajándékozta. Foglalkozott az egyeslet helyiségeknek a nyári hónapok alatt leendő kihasználásának kérdésével is és tudomásul vette, hogy a választmány ennek a kérdésnek megoldásával már hosszabb idő óta foglalkozik. Az évi jelentés, zárszámadások és vagyonszerleg tudomásulvétele után a közgyűlés választmányi rendes tagoknak megválasztotta: Darányi Kálmánt, Pook Edét, ifj. Kertész Tódort, dr. Liedemann

A Budapesti (Budai) Torna Egylet november hó 26 án, azaz kedden, este 7 órakor tartja rendes havi közgyűlését az egyesület Attila-utca 2. szám alatti tornacsarnokában. Napirend: 1. A választmány jelentésének előterjesztése. 2. Az 1911—12. évre vonatkozó pénztári kimutatásnak, a vagyon mérlegnek és a felügyelő-bizottság jelentésének bemutatása. 3. Az 1912—13 évre vonatkozó költségvetés megállapítása. 4. Indítványok tárgyalása. 5. Tíz választmányi rendes és öt póttag, továbbá öt felügyelő-bizottsági tag választása.

A Budapesti (Budai) Torna Egylet folyó hó 6 án tartotta ez idei első házi tornaversenyét az Attila-utcai tornacsarnokban, a nagy számban megjelent budai közönség előtt, mely mindvégig élénk érdeklődéssel kísérte a családias tornász-ünnepélyt. A versenyeket 55 tag részvételével a közös svéd rendszerű sza-

badgyakorlatok, majd 4 csapatban szertornázás előzte meg. A házi versenyekben részt vett 29 tag, melyeknek eredménye a következő: 1. csapat, 5 induló, (nyújtó, korlát, ló és magasugrás): 1. Szüts István 23.41 pont. 2. Száraz Károly. II. csapat, 6 induló, (nyújtó, korlát, magasugrás): 1. Kronewetter István 18.92 pont. 2. Klassohn György. 3. Borbély József. III. csapat 8 induló, (nyújtó, korlát, magasugrás): 1. Kubovits Antal 18 pont. 2. Domokos Ferencz. 3. Lulitzi Zoltán. 4. Gindel Ödön. IV. csapat, 10 induló. (A) korlát): 1. Imreh Albert 9.33 pont. 2. Wettenstein Gyula. 3. Dr. Makucz Artur. 4. Pósz Béla. 5. Dr. Harrer Ferencz.

A versenyeket a gólya vacsora követte, kilenczvenkét tag részvételével, a gólyákat tartalmas és lendületes beszéddel Demény Károly m. elnök üdvözölte és a győzteseknek kiosztotta a díjakat.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Bpest kel. p. u.-ról. Érv. 1912. okt. 1-től.				A vonatok érkezése Bpest kel. p. u.-ra. Érv. 1912. okt. 1-től.			
vonat-szám	óra	percz	vonat-neme	vonat-szám	óra	percz	vonat-neme
Dél előtt				Dél után			
hová				hová			
1110	5 40	szv.	Balatonfüred, (Tapolca)	612	12 20	szv.	Arad, Tóvis, M.-Sziget
310	5 50	"	Hatvan	1008	12 20	"	Fiume, Róma, Eszék
302	6 25	gyv.	Ruttka, Berlin	314	12 30	"	Hatvan
22	6 30	szv.	Bicske	10	12 30	"	Szombathely, Wien
8	6 40	"	Wien, Graz, Sopron	914	12 45	"	Ujvidék, Sarajevo
1502	6 45	gyv.	Kassa, Csorba	1504	1 20	gyv.	Kassa, Poprád-Felka
1512	6 55	szv.	Kassa, Csorba	316	1 30	szv.	Gödöllő
1002	7 00	gyv.	Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkoveze	1304	1 40	gyv.	Fehring, Graz
602	7 05	"	Arad, Brassó	604	2 00	"	Arad, Bukarest
906	7 10	"	Belgrad, Sofia, Sarajevo	4	2 05	"	Wien, Paris
402	7 20	"	(Stryj, Lemberg, Máramarosziget)	404	2 10	"	(Sátorajanjhely, Lemberg, Kassa
1302	7 25	"	Fehring, Graz, Triest	916	2 15	szv.	Kiskörös
312	7 30	szv.	Gödöllő	304	2 20	gyv.	Ruttka, Berlin
908	7 45	"	Belgrad, Sofia, Vinkoveze	318	2 25	szv.	Hatvan
608	7 50	"	Arad, Brassó	320	2 30	"	Pécel
406	8 10	szv.	Munkács, Lawoczne	26	2 30	"	Bicske
508	8 20	"	Kolozsvár, Brassó	512	2 40	"	Szolnok
1906	8 25	"	Tapolca, Eszék, Bród	12 2	2 45	gyv.	Szabadka, Sarajevo
306	8 35	"	Ruttka, Berlin	1902	2 55	"	Tapolca, Eszék
1706	8 55	"	(Máramarosziget, Stanislau)	904	3 20	"	Belgrad, (Konstantinápoly
2	9 20	gyv.	Wien, Sopron	512/113	3 25	"	Nagykátá
22a	9 30	szv.	Torbágy	1016	3 30	szv.	Paks
1508 ⁴⁾	9 35	gyv.	Kassa, Poprád-Felka	18	4 25	"	Komárom
918	10 00	szv.	Kunszentmiklós, Tass	322	4 25	"	Gödöllő
520	10 05	"	Nagykátá	606	5 00	gyv.	Arad, Bukarest
24	11 55	"	Bicske	410	5 10	szv.	Miskolcz
				6	5 15	gyv.	(Győr, Sopron, Szombathely, Wien
				324	5 20	szv.	Gödöllő
				514 ³⁾	5 40	"	Nagykátá, Szolnok
				308	5 55	"	Ruttka, Berlin
				920	6 05	"	Kunszentmiklós-Tass
				1004	6 15	gyv.	(Zágráb, Fiume, Róma, Napoli
				510	6 15	szv.	Kolozsvár, Brassó
				326	6 25	"	Pécel
				328	6 40	"	Hatvan
				920a	6 45	"	Kunszentmiklós-Tass
				28	7 00	"	Bicske
				516	7 15	"	Szolnok
				16	7 20	"	Győr, Triest
				332	7 35	"	Hatvan
				1006 ³⁾	7 40	gyv.	Zágráb, Fiume
				1708	7 45	szv.	M.-Sziget, Stanislau
				1514	8 00	"	Kassa, Csorba
				910	8 00	"	Belgrad
				1908	8 25	"	Pécs, Bród
				334	8 40	"	Gödöllő
				518 ⁵⁾	9 00	"	Szolnok
				1306	9 15	"	Győr, Graz
				610	9 30	"	Arad, Brassó
				1506	10 00	gyv.	Kassa, Csorba
				336	10 05	szv.	Pécel
				912	10 10	"	Bród, Belgrad, Sofia
				1010	10 25	"	Fiume, Tapolca
				408	10 25	"	Kassa, Csorba,
				12	10 55	"	Szombathely, Wien
				338	11 10	vv.	(Ruttka, Poprád-Felka
				614	11 25	szv.	Arad, Debreczen
				42 ²⁾	11 35	vv.	Kassa
330	7 05	szv.	Bicske				
A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról. Dél után.				A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Dél előtt.			
				517 ⁵⁾	4 40	szv.	Nagykátá
				511	5 00	"	Szolnok
				311	5 50	"	Gödöllő
				917	6 17	"	Kunszentmiklós-Tass

Előfizetési díj:

Negyedévre — 2 kor.
Félévre — 4 kor.
Égész évre — 8 kor.

=====
Egyes szám 40 fill.
=====

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal
IX., Üllői-ut 119. sz.
földszint 2.

=====
Megjelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Ovári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Bécei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyői Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljai helyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A háboru és a testnevelés.

A mi fővárosunk polgári és munkás fel-fogása s részben a megmértelyezett vidéke is már kezd veszedelmessé lenni a katonaság ellen. Oly határozottsággal beszélnek és irnak nálunk a hadsereg iránti ellenszenvről, mintha nem a mi fiainkról, hanem a muszka katonaságról volna szó. Az igaz, hogy a közös hadsereg inkább osztrákos volta az ellenszenvet részben menti, de talán a mai helyzetben az a német, cseh, lengyel vagy tiroli baka vére ép úgy fog folyni a magyar — már a milyen, de mégis — szabadságért, mint a magyar bakaké.

De különös dolgot tapasztalunk most, hogy háborus szelek fujdogálnak. Az eddigi katonaelenes hangulat hirtelen katonaimádássá válik. Most már az eddig utolsónak csufolt közös baka a világnak a német után a legképzettebb katonája lett; felszerelése, melyre eddig minden krajczárt káromkodó sirás közt adtunk, a legtökéletesebb. Sőt még a török sereg rabló szállítóival szemben a mi hadsereg szállítóink a legbecsületesebb emberek.

Nem történt pedig mindez a hirtelen változás csak a polgári társadalomnak kislelkü, önző gyávaságából, hanem származott abból a régi magyar hibából, hogy nálunk minden

dogot a politikai pártok hangulatkeltő szavai szerint ítélnék meg. A magyar nemzet jogos törekvése az önálló, magyarul vezetett hadsereg iránt természetesen ellenszenvessé tette a németül vezényelt közös hadsereget. De ezt az ellenszenvet érezzük bár mindazok irányában, kik a magyar hadsereg létrejöttét gátolják, de ne vigyük ezt át magára a katonaságra.

Most tehát mikor arról van szó, hogy mindenünket a katonaságnak kell megvédeni, óhajtuk megtalálni bennük a tehetséget, az erőt, a bátorságot, melyre magunkat bizton bizhatjuk; ismét tulzásba megyünk. Mi, kik Európa csaknem minden nagy nemzetének katonáját ismerjük, bátran állithatjuk, hogy a mi a kiképzést, ellátást, kisebb hadtestek vezetését, tüzerő kifejtését illeti, a mi hadseregünk legelsőrangú. De ezzel szemben el kell azt ismerünk, hogy a legénységnek hazulról hozott szellemi és testi ereje gyengébb mint sok más nemzeté. És ez az, ami a mi hibánk és nem a hadseregünké. Beszéljen bárki egy nem mérges — mert ilyennel e tárgyról beszélni nem lehet — hanem egy nyugodt temperamentumu csapat-tiszttel, hogy micsoda munkába kerül csak egy szakasznak is a kiképzése, hogy mily intelligenciával és mily ernyedt testtel kapják

ők az ujonczokat. E beszélgetés mindenkit meg fog győzni arról, hogy egy nemzet harckésztségét nem lehet a kaszányákból elintézni.

De ha nálunk arról van szó, hogy az iskola hozassék szorosabb kapcsolatba a katonasággal, akkor a legerősebb hangu nevelők szóval és írással rettenetes módon küzdenek a szent pedagogia nevében e merénylet ellen. E lapokban már többször olvastuk nevelők tollából azt a helyes elvet, hogy fogadjunk el a testnevelés szempontjából mindent, mit a katonaság nyújtani akar, mert az a nevelésnek sem árthat, a nemzeti erőt pedig csak erősíti.

Az volna tehát a jó, ha most, a kissé megfélemedett nagyhanguak csendjében intéző köreink bátran és hamarosan léptessék életbe azt, mit az általános testi nevelés és katonai előképzés szempontjából jónak tartanak. Ne féljenek attól, hogy a dolog még nem egészen alakult ki a tervezők fejében sem. Mi vagyunk a tanui annak, hogy e lap harmincz éves munkájának elején szó volt már e tervekről. Hol volnánk ma, ha 30 év előtt minden népiskolában a fiuk legalább lőni tanultak volna! De mi e hosszú idő alatt mindig csak a középiskolai tanulók torna-athletika harczában fásztottuk nyelvünket és ujjainkat.

Azután gondoljuk meg azt is, hogy a magyar honvédség fogja gyermekeinket a katonai dolgokban kiképezni. Hisz ez maga az önálló magyarul vezetett magyar hadsereg! A magyar honvédség tisztikara pedig ma a hazafias erénynek, a komoly tudásnak, finom modornak, általános műveltségnek valóságos mintája. Aki csak a régi honvédséget ismerte, nem is képzelheti, hogy az utolsó negyed században a honvéd tisztikar mily magas fokra emelkedett. Erre a tisztikarra nem meri bizni pár nagyhangu pedagógus a magyar fiuk tanítását! De hisz a tervezet szerint az elemi iskolai tanítókból lett tisztek lennének első sorban hivatva a fiukat tanítani. De legyen a dolog bármiként is keresztül vive, azt óhajtanók, hogy a testi nevelés általánossá tétele érdekében, a nemzeti erősödés, a nemzeti harckésztség biztosításáért a honvédelmi miniszterium tervezete minél előbb életbe lépjen.

Ha valami esetleg javításra szorul, azt később is megtehetjük. Csak a tervet készítőket, a végrehajtókat az Isten nevében arra kérjük, ne hivjanak össze ankétot, még kevésbé kongresszust, mert nálunk ezen az intézmények arra valók, hogy remekül elvegyék a kedvét mindenkinek a cselekvéstől.

Az ifjuság testi nevelése a kassai premontrei főgimnáziumban.*

Intézetünk az ifjuság testi nevelésére kiváló gondot fordít s arra törekszik, hogy a rá szánt időt teljes mértékben kihasználva, a növendékeket a rendszeres mozgások által erőssé, edzetté, ügyessé tegye s mindama előnyben és haszonban részesítse, amit a testgyakorlás nyújt. Nem álltunk egyik tornászati rendszernek sem vakon a szolgálatában, hanem úgy a német, valamint a svéd tornából átvettük azokat, amelyeket az ifjuság nevelésére helyeseknek és alkalmasaknak találtunk. Ezekén kívül nagy súlyt helyeztünk a szabadtéri mozgásokra és a testedző játékokra. Nem az egyéni kiképzés, de a tömegek foglalkoztatása volt a főcél.

A testnevelési rendszer alapelve kell, hogy a jótékony általános elfáradás legyen. Ezt azonban oly módon kell elérni, hogy az egészségtan követelményeinek megfeleljen. Ezen elv szemelött tartásával, gondot fordítottunk az együttes szabadgyakorlatokra, azoknak szabatos, szép, pontos és ütemes kivitelükre. Fokozatosan fabotokkal, megfelelő súlyzókkal, majd buzogánnyal és vasbotokkal tettük azokat változatossá és fokozottan nehezebbé. A szabadgyakorlatoknál nagy fegyelmet követeltünk, míg a szertornázásnál a szabadabb mozgás meg volt engedve. A legideálisabb dolog volna, nagyon természetes, ha minden tornaóra a szabadban lenne megtartható, mivel az üde levegőn való mozgás a test fejlődésére a leghasznosabb, a legegészségesebb. Ámde a mi időjárásunk az év legnagyobb részében nem engedi meg a tanulók egészségének kockáztatása nélkül a szabadban való tornázást. Az enyhébb őszi és tavaszi időszakban, amikor csak lehetett, mindig a tágas udvaron vagy az intézettől 6 perc távolságra eső játéktéren végeztük a tornázást, ahol leginkább a futást, magas- és távolugrást, súlydobást és a játékot vettük elő. A téli esős, ködös időben a testgyakorlás a tornaterembe szorult. Azonban kiváló figyelemmel voltunk arra, hogy a tornacsarnok levegője lehetőleg tiszta legyen. Evégből az óraközötti szünetek alatt az átellenes ablakok kinyitásával szellőztettünk s így a következő órára

* A Kassai Ervin igazgató által szerkesztett nagy könyvet kitevő, gazdag tartalmu értesítő nyomán. (Szerk.)

jó levegőről gondoskodtunk. A tornaterem hajópadlózott, pormentesítő olajjal van bevonva, a terembe csakis tornacipővel léphettek a tanulók, az eszközök alatt levő kókusz-szőnyegek hetenkint kiporoltattak s ezek által lehetővé tettük a terem pormentességét.

Ifjuságunk majdnem kivétel nélkül jó kedvvel és örömmel végezte nemcsak a szabadtéri mozgásokat és játékokat, hanem a szabad és szergyakorlatokat is. Az utóbbiak ellen oly sok oldalról hangoztatott idegenkedés vagy közöny egyáltalában nem volt tapasztalható, sőt éppen ellenkezőleg sokszor fékezni kellett a szereken tornázók nagy buzgalmát.

Tanulóink a téli időszak egyik legegészségesebb sportját, a korcsolyázást nagy mértékben kultiválták. Az intézet 500 növendéke közül 382-nek volt korcsolyája, akik részint idény jeggyel, részint napi-jeggyel a korcsolyaegyesület pályáját használták, míg a szegényebb tanulók a Hernádon vagy kisebb jégterületeken korcsolyáztak. Köszönetet mondunk e helyütt is a korcsolya-egyesületnek, amiért 28 tanulónak adott ingyenjegyet. Nagyon kívánatos volna, ha az intézetnek külön jégpálya állana rendelkezésére, ahol kellő felügyelet alatt lehetne az ifjuság. Történtek is tárgyalások arra nézve, hogy a középiskolák részére a Sporttelepen rendeznek be jégpályát, mely a város belterületén közelségénél fogva arra különösen alkalmas lenne. Ámde ez oly tetemes költséget igényel, aminek fedezését az intézetek nem bírják el.

A testedzés iránti kedvet az ifjuságban fokozott mértékben növelte s a testgyakorlásnak és sportolásnak hatalmas lendületet adott a tanév elején megalakult ifjusági torna-kör. A felsőbb osztályokból 84-en, az alsóbb osztályokból 54-en s így összesen 138-an iratkoztak be. Megalakult a labdarugó-, atletikai, füleslabda, rugó- és tornaszakosztály s ezek mindegyike egész éven át dicséretes buzgalmat és tevékenységet fejtett ki őszkor és tavasszal a játéktéren, a tél folyamán a tanteremben. Munkásságáról a nyilvánosság előtt három ízben számolt be, amikor alkalma volt egyuttal az egymás közötti nemes verseny bemutatására.

November 12-én és április 21-én, a Sporttelepen rendezett a kör atletikai versenyt a következő számokkal: I—II. oszt. 60 m., III—IV. oszt. 80, V—VIII. oszt. 100, 200 m. és $\frac{1}{4}$ angol mrtf. síkfutás, football- és füleslabda mérkőzés. Március 4-én pedig házi tornaversenyt tartott a Kör az intézet tornatermében. Mind a három ünnepélyen a szép számmal megjelent érdeklődő közönség és a szülők gyönyörködtek az ifjuság erőteljes és ügyes gyakorlataiban. A házi tornaversenyen a közös szabadgyakorlatok zenével, a mintacsapat botgyakorlatai szintén zenével nagyon tetszettek. Szépen sikerültek továbbá az I—II. oszt. rudmászó-, III—IV. oszt. tanulók kötélmászó versenyei, az V—VIII. oszt. helyből magasugrás versenyek a nyújtón és korlátan a mintacsapat által bemutatott gyakorlatokban. Elragadtatásuknak és tetszésüknek

gyakorlatok. Az ünnepélyen jelenlevő igazgató lelkes és gyönyörű beszéd kíséretében osztotta ki a győzteseknek a könyvjutalmakat és érmeiket, buzdította az ifjuságot a test további kultuszára, teljes megelégedését nyilvánította a látottak fölött és elismerését fejezte ki az intézet tornatanárának fáradozásáért.

A nm. vallás- és közoktatásügyi ministeriumban hosszas szünetelés után az ifjusági tornaversenyeket ismét életbeléptette s az egyik kerületi verseny helyéül Kassát jelölte ki. A beszütercebányai, debreczeni és kasszai tankerületekből 29 intézet jelentkezett a részvételre, melyek közül azonban a sárospataki ref. főgimnázium, az időközben ott fellépett járványos betegség miatt a részvételtől eltiltatott:

A verseny általános sorrendje a következő volt:

1. Felvonulás. Oszlopokba állás. Ének (Hymnusz).
2. Közös szabadgyakorlatok.
3. A helybeli főgimnázium és főreáliskola zenés szabadgyakorlata.
4. Csapatornázás.
5. Versenyek:
 - a) síkfutás: 100 m. V—VI. osztály,
 - b) síkfutás: 150 m. VII—VIII. osztály,
 - c) mászás rúdon: V—VI. osztály.
 - d) függeszkedés rúdon: VII—VIII. osztály.
 - e) távolugrás: V—VI. osztály,
 - f) súlydobás: VII—VIII. osztály,
 - g) magas ugrás (csapatverseny) tizes csoport V—VIII. osztály,
 - h) staféta-futás (csapatverseny) V. oszt. 60 m., VI. oszt. 80 m., VII. oszt. 100 m., VIII. oszt. 120 m.—360 m.,
 - i) füleslabda verseny (csapatverseny) tizes csoport V—VIII. osztály,
6. Oszlopba állás.
7. Díjak kiosztása. Ének (Szózat).
8. Elvonulás.

Május hó 16-án d. u. 3 órakor kezdődtek a füleslabda mérkőzések a gazdasági akadémia területén három pályán, amelyek 6 óra 30 percig tartottak. Május 17-én d. e. a Sporttelepen a főpróba, azután a magas- és távolugrási versenyek, a súlydobási verseny, a staféta-futás elő- és középmérkőzései folytak le, míg maga a főverseny d. u. 3 órakor kezdődött. Körülbelül másfélezer tornász gyülekezett a Ferenc József-téren, ahonnan dob- és trombitaszó mellett — mivel sajnos, még a honvédenekart sem kaptuk meg a felvonuláshoz, — a Fő- és Deák Ferenc-utcán végig s a Rákóczi-köruton át érkezett az izlésesen és csinosan földiszített versenytérre. A fölvonulás színes képe, az együttes és hiba nélkül bemutatott közös szabadgyakorlatok pompás látványt nyújtottak a nagyszámu és előkelő közönségnek, de leginkább gyönyörködtek a helybeli két intézet, a főgimnázium és főreáliskola 400 tanulója által végzett zenés szabad-

zajos éljenzéssel adtak kifejezést s a verseny után is nem győzték dicsérni azt az élvezetes látványt, a minden izben pompás, szabatos és változatos gyakorlatok szépségét.

Intézetünk tanulói a sorrend majd minden számában mint győztesek kerültek ki. Így a füleslabda versenyben csapatunk (Hamar, Fodor, Merényi VIII. o., Brunyánszky, Kocsis, Nagy, Simkó VIII. o., Podszedli, Goóts VI. o. és Juhász V. o. tanulók) legyőzte a sátoraljaujhelyieket 12:4 arányában. A magasugrásban tizes csapatunk (Steller, Hamar VIII., Beke, Füzesi, Vaskó VII., Berkovics, Farkas, Podszedli VI. és Rozman, Takács V. o. tan.) a hatodik helyre került és oklevelet kapott. Különösen kitűnt a staféta-futásban, ahol az elő, közép- és döntő-futásban az első helyre jutott a 28 intézet között. A négyes-csapat tagjai: Nemes József V., Berkovics Gyula VI., Kocsis József VII. o. és Hamar Miklós VIII. o. tanulók egy-egy bronz, egy-egy ezüst éremmel és oklevéllel tüntették ki. A távolugrásban az összes résztvevők között Berkovics Gyula VI. o. tanuló ugrott (5:80 m.) a legnagyobbat. Ezüst érmet kapott. A rudmászásban az V. osztályból Takács Endre bronz érmet, a VI. osztályból Varga József ezüst érmet nyertek. A 100 és 150 m. síkfutásban első lettek Berkovics Gyula VI. oszt., Vaskó József VII. o. és Hamar Miklós VIII. o. tanulók, mindegyikük ezüst érmet kapott. A korlátos bemutatott gyakorlatokért (Brunyánszky, Simkó, Szabó VII., Podszeeli, Pzllaghy, Dessewffy, Boronkay, Dancsházy, Morzsányi VI. o. és Nemes József V. o. tan.) csapatunkat a bíráló kiváló munkának minősítette és elismerő oklevélre érdemesítette. Az egyéni versenyekben, mint legkiválóbbak, a hölgyek hat dija közül Hamar Miklós az aranyórát aranylánczczal, Berkovics Gyula egy értékes tárczát nyertek.

Az összes díjak számokban kifejezve 9 ezüst, 15 bronzérem és 5 oklevél.

Itt említem föl, hogy a városunkban tartott kerületi ifjúsági verseny minden száma a kitűzött időben pontosan, kellő rendben, zavartalanul lett végrehajtva. Általában mindenütt példás rend uralkodott s ez egyrészt a rendező-bizottság fáradhatatlan buzgalmanak, a bírók szakavatott nagy munkájának érdeme, másrészt kivehetik belőle részüket a tornatanárok is, akik fegyelmezeti csapatokat hoztak a versenyre.

Megemlékezünk néhány szóval a délutáni játékokról. Intézetünk tanulói négy csoportban, négy tanár vezetése és felügyelete alatt vettek részt a délutáni játékokban, az iskolaépülethez 6—7 percz távolságra fekvő Sporttelepen. A játszótér, egy gyepes területénél, va' amint kitűnően elkészített futópályájánál, ugró- és sulydobó-helyeinél fogva kiválóan alkalmas. A nagy tribün öltöző-helyül szolgál és egyuttal a hirtelen jövő eső ellen is védelmet nyújt. A felsőbb osztályok tanulói egymás ellen versenyeztek. Gyakran mérközött

a főreáliskola csapatával füleslabda-játékban és footballban. A játékok közül alig játszottak mást a tanulók, még az alsóbb osztályokban is, mint a füleslabdát és labdarugást. Különösen ez utóbbi Kassán általában nagyon el van terjedve s az ifjúság rendkívül nagy kedvvel űzi, olyannyira, hogy a játékóra végén alig lehet őket a játéktérről eltávolítani. Körülbelül igaza lehet annak, aki azt jövendőli, hogy nálunk a football nemzeti játékká nővi ki magát.

Végül meg kell emlékeznünk az ifjúság katonai kiképzése és czéllövészetéről, mely intézetünkben immár a negyedik tanfolyam. Vezetője: késmárki Trömpler Ede honvédszázados, míg az oktatást két őrmester segédletével Bizony Ede főhadnagy és Koszorus Sándor hadnagy vezették. Az ifjúságra felügyelt Horváth Lajos tornatanár.

A tanfolyamon VII. és VIII. osztályu tanulók vettek részt, összesen 56-an, akik október közepétől május végéig hetenként egyszer, pénteken délután 3—5-ig nyertek elméleti és gyakorlati oktatást, ősszel az udvaron, télen a tornateremben, tavasszal pedig a katonai elemi lövőtéren.

Az ifjúság katonai ismereteinek fejlesztése, a fegyverrel való bánásmód, a nyugodt czélzás és biztos lövés volt a czél s ebben szép eredményt értek el az ifjak. Mindenesetre haszna ez intézménynek az, hogy tanítványaink megtanulták a katonás testtartást, a fegyverekkel való bánásmód fölkelte és növelte bennük az önbizalmat, fegyelmezettséget, jelembeli határozottságot és erélyt. Különösen hasznát veszik szerzett katonai ismereteiknek azok a volt tanítványaink, akik az érettségi után szolgálják önkéntesi évüket a katonaságnál.

A czéllövészetben kitűnt ifjak a nm. m. kir. honvédminiszterium által érmekkel jutalmaztattak. — Ezüst érmet nyertek: Karsai Róbert, Szabó László VIII. o., Keresztfalvy Miklós VII. o. tanulók. Bronz érmet kaptak: Bélik Andor, Dala Károly, Leidl Henrik, Müller József és Steller Lajos VIII. oszt., Beke Zoltán, Brunyánszky Béla, Farkas Sándor, Kreiss Róbert, Rác Ernő, Szabó Tibor, Szauberer József, Váczy József és Weinberger Miklós VII. o. tanulók.

Egészségi állapot.

A kassai premontrei főgimnázium úgy elhelyezésénél, mint berendezésénél fogva mintaszerű, de nemcsak ezen körülmény, de az is, hogy úgy az intézet vezetősége, mint tanári kara, minden lehető megtett a tanuló ifjúság egészségi állapotának megőrzése, az egészségtan szabályainak szigorú és pontos betartása körül, hozzájárul ahhoz, hogy az egészségi állapot általában kedvező volt s eltekintve 6—7 komolyabb megbetegedéstől, a többi megbetegedések mind enyhe lefolyásuak voltak s legfőbbje meghülésből származott.

Hálalozás az intézet növendékei között egyszer fordult elő.

Az egészségügyi törvényeket és rendeleteket szigorúan betartottuk, melyeknek ellenőrzését a szaktanár nemcsak iskolaorvosi, hanem városi tisztviselői orvosi minőségben is teljesítette. A tanév folyamán kétszer megvizsgálta a tanulók szeméit a trachoma távoltartása céljából, az év elején s esetleg évközben is szükséges esetekben az arra nem alkalmas tanulókat rajz, torna és szépirási gyakorlatok alól felmentette, a gyengélkedő s beteg tanulókat orvosi tanácssal és segélyvel ellátta, miben hathatós támogatója volt úgy az intézet vezetősége, mint tanári kara, az egészségellenes okok távoltartása által, gyakoroltatván szorgalmasan a testedzés minden nemét s gondoskodván arról, hogy az intézeti épület higiénikus szempontból minden szükségességgel el legyen látva.

Az egészségügyi tanterv a VII. osztály növendékei tanulták. Tankönyv nem volt, de előadásaimban Fodor-Gerlőcy-féle egészségügyi tantervet használtam alapvonalul, kiegészítve Liebermann tanár előadásaival és saját jegyzeteimmel is.

Az intézetnek 41 éve tornatanára, kinek nagyrésze van az intézet szép eredményében, Horváth Lajos.

Az egyhuzamban való tanítás hazánkban.

Folytatás.

Ellenkező esetben a tanuló egész nap igénybe van véve, ez pedig feltétlenül túlterhelést és szellemi kimerülést okoz, továbbá jön-megy a tanuló, délután esetleg 2—3-ig van órája, azután nincs, 4—5-ig megint van, így időfecsérlés, a tanítás folytonosságának nagyon károsan ható megszakítása stb. mint mind felte káros jelenségek következnek be. Ennél jobb, ha 11-től pihen 3-ig és 3—5-ig tanítási órán van a tanuló. De itt a vidékről vonaton bejáró tanulók! Nos, sok bajt okoznak iskolának is, maguknak is. Amíg a vonatra várakoznak, nem tanulnak, helytelenkednek, hazaérve, már fáradtak, idejük is alig van tanulásra; korán reggel indulniuk kell. Ilyeneknek, bármennyire szép és jó dolog a lehetőség legszélső határáig menő kimélet, — csupán az iskola komoly érdekét tekintve, — nem szabad a rendes tanulók közé való felvételt engedélyezni. És semmi jogsérelem nem történék velök. Hiszen, akik nem laknak vasut mentén, ugyis kénytelenek az iskola székhelyén lakni. Vagy, ha mégis bejárhatnak az intézetbe, teljes szigorúsággal kellene velök szemben eljárni. De hát mennyi méltánylandó ok szól szegények mellett. Ez a pedagogia soha sem lehet rideg — könyörtelen! Hát bizony, marad minden ahogy volt és van. Külön termet kell tehát ré-

szökre az iskolában jelölni, rá kell őket külön felügyelettel szorítani, hogy ne az utcákon, de a tantermekben tartózkodjanak és tanuljanak, végül a közel vidékről gyalog bejárókat, ha délután 4—5-ig is van tornaóra, a téliidőszakra a főigazgató által a tornaóra alól fel kell mentetni, ami a mi intézetünkben, amíg délután is volt tornaóra, ugyis történt.

7. Móját kellene ejteni, hogy ha 8—1-ig van tanítás, 10 óra 45 perctől 11 óra 15 percig, félórás szünet legyen az intézetben, amikor a tanulók az udvaron alaposan játszhatnak, üdülhetnek. A 8—1-ig tartó folytonos szellemi munka a 20 percnyi időpádasra bőségesen rászolgál! (Ez Almássy Imre kartársam helyes eszméje.)

8. A rendkívüli tantárgyaknál a Szabályzatnak az óraszámra és a tanuló más tárgyakban való előmenetelére vonatkozó megszorító határozatait a legteljesebb szigorúsággal be kell tartani. Erről már más lapon szóltam. Az óraszámra nézve a középiskolai törvény maga is intézkedik, mely szerint a heti órák száma az alsó 4 osztályban a rendkívüli tantárgyakéval együtt legfeljebb 30, a felső osztályokban pedig legfeljebb heti 32 óra lehet! E törvényes intézkedés ellen pedig sok, nagyon sok helyt vétenek. Megengedik t. i. hogy ugyanazon tanulók a törvényes a törvényes óraszám felül is többrendbeli rendkívüli tantárgyakat tanulhassanak. Pedig a rendkívüli tantárgyak tanításánál nem az a főczél, hogy egy-ugyanazon tanuló minél több rendkívüli tárgyat tanuljon; hanem az intézetben minél több rendkívüli tárgyat tanítsanak, amelyek közül kiki a saját hajlamainak, szükségleteinek, tehetségének és anyagi helyzetének megfelelőleg a maximális óraszám határán belül választhasson. Hogy a rendkívüli tárgyak tanítása nagyon fontos, azt a V. K. M. már 1890. évi 25.407. szám alatt kelt rendeletében is kimondotta.

9. A gyenge tehetségű tanulókkal szemben, mivel a gyengeelméjűek részére évtizedekig sem lesz elég külön iskola, kivételes emberséges, méltányos eljárás foganatosítandó. E tekintetben Kleinecke sok becses tanácsot ad. Ő az oklátást az agy physiologiájára szögpontjából tárgyalja, s alaptétele: „A szellemi nevelés módszerét az agy physiologiájából, és ugyancsak egészségtanából kell meríteni.“ Az egyéniséget kellő figyelembe kell venni s nem generalisálni és egyformán követelni. Orvosszerűen ajánlja a gyermekek orvosi megvizsgálását a felvételnél, a tehetségek szerinti osztályoztatást, s a tehetségi fokoknak megfelelő külön tervek szerint oktatást. Ezt Szamosi egészben véve kivihetetlennek tartja. (Ma már nemcsak meg van, de külön intézetekben is történik a gyengeelméjűek oktatása!) De a Kleinecke utasításait azért különösen figyelembe ajánlja. A szellemi tehetségek fokozatára való nem ügyelésből már oly sok igaztalanságot követtek el, annyi ifjunak jövőjét, a szülök-

nek szép reményét tették tönkre, hogy ideje volna komolyan gondolkodni arról, hogyan lehetne az egésznek elhanyagolással nélkül a gyengébb tehetségek haladásáról is gondoskodni. Helyes Szamosi szerint Kleinecke azon észrevétele is, hogy a) főképp az elemi iskolákban kell a tanszervezetet egyszerűsíteni, b) a középiskolákban az emberi test szervezetének, az élet feltételeinek ismertetésére több gondot kell fordítani, c) az ifjakat házimunkával nem kell elhalmozni, hogy a pihenésre, szórakozásra is elegendő idejük maradjon. Méltán kikel az eljárás ellen is, hogy némely tanárok a szünidőket éppen arra használják fel, hogy a szegény tanulókat teendőikkel, főképp írással elhalmozzák, s így azon időnek tulajdonképpen rendeltetését meg-hiusítják.

Dortsák Gyula,
főreálisk. igazgató.

Korcsolyázás

A MAC margitszigeti jégpályája az első esztendő nehézségeit sikerrel kiállotta és most vig kedvvel készülődik a második télhez. Az első esztendő tapasztalatai nyomán nagy átalakulások lesznek a szigeten. Kényelmes lépcsőház fogadja az emeleti melegedőben a tagokat, de egy új, alkalmasabb földszinti lejáró is létesült. A pályán a legkülönbözőbb talajjavítási munkálatok folynak, hogy a jég még simább és gyorsabban elkészíthető legyen. Új lámpasor fogja fényesebbé tenni a nagy pályát. Azonkívül lesz külön gyermekpálya a kezdőknek. Végül az igazgatóság a közmunkák tanácsával egyetértően igen olcsó tanuló-jegyeket bocsátott forgalomba, hogy a gyermekvilág mentül könnyebben hozzáférhessen a téli sportokhoz. Egyébként a beiratkozás a szigeten már megkezdődött és serényen folyik.

Athletika. Torna. Vivás.

A női torna rohamos elterjedéséről tesz tanulságot az a körülmény, hogy a fővárosi pénzügyi sportkörök közül a Sportkedvelő Köre, mint a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság tisztviselőinek sportegyesülete, a női tornát is felvette, hogy a bank tisztviselőnői, valamint a férfitagok hozzátartozói is hódolhassanak a sport emez ágának. Az egyesület ez elhatározását már is kiker koronázta, amennyiben ez ideig 50 működő hölgytornásza van az egyesületnek. A tornaórák minden hét szerda és szombati napján tartatnak meg, Holics Gábor tornatanár vezetése mellett. Az ezidei disztornán a női tornászok is részt fog-nak venni.

Vívóakadémia a Ferenc József müegyetem. Örven-detes eseménynek néz elébe a magyar vivósport kö-

zönsége. December hó 10-én delután 5 órakor rendezi Santelli Italo mügyetemi vivó mester a mügyetem aulájában ez évi vivóakadémiáját.

E rendkívüli esemény érdekességét nagyban növeli még az is, hogy Santelli mesternek sikerült megnyerni a részvételre Grecó Auréliót, a jelen leg-hiresebb törmesterét, akinek hírénel csak bámulatos művészete nagyobb. Ugyancsak résztvesz az akadé-mián Gianese Olaszország legjobb kardvivója, a frank-furti nemzetközi mesterverseny győztese, akivel a magyar mesterek a frankfurti versenyen már össze-mérték kardjukat.

Hogy nálunk, ahol a vivást oly sokan és nagy-ban üzik, mily nagyfontossággal bír egy ily esemény rendezése, azt talán szükségtelen fejtegetnünk. Kivá-natos volna azonban ily akadémia minél gyakoribb rendezése, már csak a vivás művészi irányba való terelése céljából is.

A Budapesti (Buda) Torna Egylet november hó 26-án, azaz kedden, este 7 órakor tartja rendes havi közgyűlését az egyesület Attila-utca 2. szám alatti tornacsarnokában. Napirend: 1. A választmány jelentésének előterjesztése. 2. Az 1911—12. évre vonatkozó pénztári kimutatásnak, a vagyon mérlegnek és a fel-ügyelő-bizottság jelentésének bemutatása. 3. Az 1912—13 évre vonatkozó költségvetés megállapítása. 4. Indítványok tárgyalása. 5. Tíz választmányi rendes és öt póttag, továbbá öt felügyelő-bizottsági tag választása.

A Budapesti (Budai) Torna Egylet folyó hó 6-án tartotta ez idei első házi tornaversenyét az Attila-utcai tornacsarnokban, a nagy számban megjelent budai közönség előtt, mely mindvégig élénk érdeklődéssel kísérte a családi tornász-ünnepélyt. A versenyeket 55 tag részvételével a közös svéd rendszerű szabadgyakorlatok, majd 4 csapatban szertornázás előzte meg. A házi versenyekben részt vett 29 tag, melyek-nek eredménye a következő: I. csapat, 5 induló, (nyújtó, korlát, ló és magasugrás): 1. Szüts István 23.41 pont. 2. Száraz Károly. II. csapat, 6 induló, (nyújtó, korlát, magasugrás): 1. Kronewetter István 18.92 pont. 2. Klassohn György. 3. Borbély József. III. csapat 8 in-duló, (nyújtó, korlát, magasugrás): 1. Kubovits Antal 18 pont. 2. Domokos Ferencz. 3. Lulitzi Zoltán. 4. Gindel Ödön. IV. csapat, 10 induló. (A) korlát): 1. Imreh Albert 9.33 pont. 2. Wettenstein Gyula. 3. Dr. Makucz Artur. 4. Pósz Béla. 5. Dr. Harrer Ferencz.

A versenyeket a gólya vacsora követte, kilenczven-két tag részvételével, a gólyákat tartalmas és lendü-letes beszéddel Demény Károly m. elnök üdvözölte és a győzteseknek kiosztotta a díjakat.

A Vén Fiuk Vivóklubja. folyó évi december hó 4., 5., 6. napján tartja ez idei házi versenyét, amelyen eldöntésre kerül a klub elnöke, herceg Windischgraetz által alapított Windischgraetz és a klub alelnöke,

erényi Ullmann Gyula által alapított Altorjay vándor-díj. Az előbbi díjért a klub versenyzői, míg az utóbbiért a díjat meg nem nyert vivők konkurrálnak. Azonkívül sok szép tiszteletdíj érkezett a verseny czéljaira, amelyen egyébként először fog kiosztásra kerülni a Gyévay emlékplaqueette és a Hervey emlék-érem is. A verseny után december 7-én este a klubnak Olympiai dicsőséget aratott vivői tiszteletére disz-vaesora lesz.

A Magyar Olympiai Bizottság ülése. A MOB vég-rehajtó bizottsága f. hó 26-án tartotta meg a záró-ülését a tisztviselők kaszinójában. Muzsa Gyula elnöki megnyitójában szövé tette a kitüntetések ügyét. Elő-terjesztést tett azután arra nézve, hogy a Stockholmban nyert díjakat, érmeket s a vivőknek beküldött koszorukat milyen keretben adják át a győztes ver-

senyzőknek. Elhatározta a bizottság, hogy az előkészítés és szervezés munkájában közreműködő sportfér-fiaknak az olimpiai részvételi érmét felajánlja s erre Bolla Mihály, Galambos Ede, Ábrai Zoltán, Cseke Gyula, Nemes Dezső, Csanádi Mór, Herzog Ede, Schmid Ödön, Friedrich Nándor, Gerentsér László, Magyar Károly, Kiss Géza, Gerlóczy Lajos, Virava János, Hajdu Marcell, Földessy György, Kepes Elek tagokat jelölte ki. Ezután a napirend tárgyalására került a sor. Muzsa Gyula az elnökség több ivre terjedő jelen-tésében részletesen számolt be a stockholmi kiküld-tésről s a nagy bizottság tudomására hozta a sikeres szereplést előmozdító anyagi erő forrását. A nagy tet-szessel fogadott jelentés után Lauber Dezső titkár tett jelen.ést. Galambos Ede a pénztári jelentést ter-jesztette elő, Sztankovits Szilárd, a bizottság nevében

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Budapest nyugoti p. u.-ról. Érvényes 1912. október hó 1-től.				A vonatok érkezése Budapest nyugoti p. u.-ra. Érvényes 1912. október hó 1-től.											
vonat- szám	óra	percz	vonat- néme	hová	vonat- szám	óra	percz	vonat- néme	hová						
Dél előtt				Dél után				Dél előtt				Dél után			
154	5 05	szv.	Vác	164	12 05	szv.	Rákospalota-Újpest	151	5 05	szv.	Dunakeszi-Alag	165	12 50	szv.	Rákospalota-Újpest
152	5 15	"	Rákospalota-Újpest	714	12 10	"	Szeged	723	5 25	"	Czepléd	137	1 20	"	Nagymaros
122	5 25	"	Érsekújvár	1404	12 20	gyv.	Zsolna, Berlin	725	5 35	"	Czepléd	703	1 25	gyv.	Bukarest, Bázias
718	5 40	"	Szeged, Zsolnok	138	12 25	szv.	Nagymaros	4103	5 50	"	Esztergom	103	1 40	"	Paris, Wien
4102	6 00	"	Esztergom	4106	12 30	"	Esztergom	133	5 55	"	Nagymaros	503	1 50	"	(Tövis, Kolozsvár, Szatmár-Németi,
156	6 20	"	Rákospalota-Újpest	166	1 00	"	Rákospalota-Újpest	725a	6 00	"	Czepléd	167	1 55	szv.	Rákospalota-Újpest
6502	6 35	"	Lajosmizse, Kecskemét	4140 ¹⁾	1 05	tvsvz	Piliscsaba	153	6 05	"	Rákospalota-Újpest	4111	2 05	"	Esztergom
102	6 50	k. ost. exprv.	Wien, Paris, Ostende	168	1 30	szv.	Dunakeszi-Alag	6507	6 10	"	Lajosmizse	169	2 40	"	Dunakeszi-Alag
506	7 00	gyv.	Szeged, Stanislan	4108	1 50	"	Esztergom	721	6 20	"	Szolnok, Czepléd	171	3 00	"	Rákospalota-Újpest
1402	7 05	"	Zsolna, Berlin	106	2 00	gyv.	Wien, Paris	901 ¹⁾	6 25	k. ost. exprv.	(Konstantinápoly, Belgrad	6503	3 40	"	Kecskemét, Lajosmizse
104	7 55	"	Nagysonbat, Wien	504	2 05	"	Szatmár-Németi, Brassó	702 ¹⁾	6 30	"	(Konstantinápoly, Bukarest	713	4 05	"	Temesvár-J., Szeged
158	8 00	szv.	Dunakeszi-Alag	126	2 10	szv.	Párkány-Nána	135	6 35	szv.	Nagymaros	139	4 10	"	Nagymaros
708	8 10	gyv.	Orsova, Bázias	170	2 15	"	Rákospalota-Újpest	1407	6 40	"	Berlin, Zsolna	4113	5 05	"	Esztergom
712	8 40	szv.	Temesvár, Káransebes	4110	2 20	"	Esztergom	4105	7 10	"	Esztergom	175	5 15	"	Rákospalota-Újpest
134	8 45	"	Nagymaros	108	2 30	gyv.	Wien	709	7 15	"	Bukarest, Bázias	121	5 45	"	Érsekújvár
4104	9 05	"	Esztergom	120	2 35	szv.	Galánta	125	7 20	"	Czepléd	115	5 55	"	Wien, Berlin
114	9 15	"	Wien, Berlin	704	2 40	gyv.	Bukarest, Bázias	727	7 25	"	Czepléd	1403	6 20	gyv.	Berlin, Zsolna
160	9 40	"	Rákospalota-Újpest	722	2 45	szv.	Czepléd	501	7 30	gyv.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget	177	6 30	gyv.	Rákospalota-Újpest
162	11 00	"	Rákospalota-Újpest	65 6	2 50	"	Lajosmizse, Kecskemét	157	7 40	szv.	Vác	707	6 35	gyv.	Orsova, Bázias
6504	11 10	"	Lajosmizse, Kecskemét	140	3 55	"	Nagymaros	6501	7 50	"	Kecskemét, Lajosmizse	105	6 40	"	Wien
116	12 00	"	Wien	174	4 10	"	Rákospalota-Újpest	155	7 55	"	Rákospalota-Újpest	107	7 10	"	Wien
				716	4 30	"	Szeged	127	8 05	"	Párkány-Nána	711	7 45	szv.	Bázias, Temesvár
				110	5 15	gyv.	Wien	4107	8 15	"	Esztergom	179	8 00	"	Rákospalota-Újpest
				142	5 20	szv.	Nagymaros	113	8 20	"	Paris, Wien	4117 ³⁾	8 15	"	Piliscsaba
				724 ²⁾	5 40	"	Czepléd	143	8 20	"	Nagymaros	131	8 55	"	Párkány-Nána
				176	5 50	"	Rákospalota-Újpest	719	8 40	"	Kisküfélégyháza	109	9 05	gyv.	Wien
				128	6 00	"	Párkány-Nána	129	8 45	"	Nagymaros	6505	9 30	szv.	Kecskemét, Lajosmizse
				724a	6 10	"	Czepléd	159	9 10	"	Dunakeszi-Alag	181	9 35	"	Dunakeszi-Alag
				144	6 15	"	Nagymaros	705	9 25	gyv.	Szeged	1405	9 45	gyv.	Berlin, Zsolna
				724	6 35	"	Czepléd, Ócsa	1401	9 40	"	Berlin, Zsolna, Pozsony	505	9 55	"	(Szeged, Kolozsvár, Stanislan
				4114	6 40	"	Esztergom	4109	9 55	szv.	Esztergom	4115	10 00	szv.	Esztergom
				726	6 45	"	Czepléd, Zsolnok	161	10 30	"	Rákospalota-Újpest	145	10 25	"	Vác
				1406	6 50	gyv.	Pozsony, Zsolna, Berlin	715	10 45	"	Szeged	6513	10 30	"	Ócsa
				130	6 55	szv.	Párkány-Nána	119	11 25	"	Galánta	117	10 35	"	Wien
				178	7 10	"	Rákospalota-Újpest	403	11 50	"	Rákospalota-Újpest	717	11 00	"	Temesvár, Bázias
				728	7 35	"	Czepléd					101	11 05	k. ost. exprv.	(London, Ostende, Paris, Wien
				6508	7 40	"	Lajosmizse					183	11 25	szv.	Dunakeszi-Alag
				710	8 00	"	Vác								
				132	8 15	"	Bukarest, Bázias								
				182	8 20	"	Dunakeszi-Alag								
				1408	8 40	"	Zsolna, Berlin								
				118	9 30	"	Wien, Paris								
				502	9 35	gyv.	Bukarest, Stanislan								
				184	10 00	szv.	Dunakeszi-Alag								
				706	10 15	gyv.	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10 50	szv.	Kisküfélégyháza								
				4116	11 10	"	Esztergom								
				902 ²⁾	11 20	k. ost. exprv.	(Belgrad, Konstantinápoly								
				702 ¹⁾	11 30	"	(Bukarest, Konstantinápoly								
				146	11 35	szv.	Nagymaros								

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről.				A vonatok érkezése Budapest-Császárfürdőre.			
vonat- szám	óra	percz	vonat- néme	vonat- szám	óra	percz	vonat- néme
4002	5 55	szv.	Esztergom	4006	12 15	szv.	Esztergom
4004	8 54	"	Esztergom	4040 ¹⁾	12 57	"	Piliscsaba
				4010	2 11	"	Esztergom
				4012	6 13	"	Dorog
				4016	11 03	"	Esztergom

vonat- szám	óra	percz	vonat- néme	vonat- szám	óra	percz	vonat- néme
4001	5 30	szv.	Dorog	4011	2 10	szv.	Esztergom
4005	7 16	"	Esztergom	4013	8 20	"	Esztergom
4007	8 20	"	Esztergom	4017 ³⁾	8 21	"	Piliscsaba
4009	10 04	"	Esztergom	4019	10 07	"	Esztergom

1) Csak vasár- és ünnepnapokon bezárolag november 10-ig közlekedik.
 2) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
 3) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
 4) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

1) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
 2) Érkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
 3) Vasár- és ünnepnapokon bezárolag november 10-ig közlekedik.

köszönetet mondott az elnökségnek, különösen Muzsa Gyula és dr. Gerenday György elnököknek odaadó lelkes munkásságukért. Az indítványok során tárgyalta a bizottság az olympiai szabályzat reformálását célzó javaslatokat is. A közeli nagy sportesemények megkívánják, hogy az olympiai bizottság működése továbbra is folyamatban legyen.

A Budapesti (Budai) Torna Egylet Attila-utcai tornacsarnokában az egyesület tagjai nemcsak a tornának, hanem a vivásnak is nagy szorgalommal hódolnak, heti 3 órában: kedd, csütörtök és szombaton 1/27-9-ig, óránként átlag 35-40 résztvevővel. Örvedetesen nagy számban jelentkeztek a kezdő vivók, akiket Gellér Alfréd segédmester oktat a vivás alapismeretei és fokozatosan képezi őket. Leszák Károly, az egyesület mestere a haladókkal és főleg s versenyvívókkal

foglalkozik, akik az ő szakavatott keze alatt erős és rendszeres traininget folytatnak és erősen készülődnek az idei évadra. Az egyesület a vivók kényelmét is szem előtt tartotta, amikor a végzett pótépítkezésekkel megfelelő számú szekrényeket biztosított részükre és amikor a modern egészségügyi követelmények szem előtt tartásával az elválasztott mosdóban meleg zuhanyt szereltetett. Az egyesület saját kebelében is egy mozgalmas idényre készül, amelyben három házi versenyt, nevezetesen egy handicap, egy csapatverseny erőkiegyenlítéssel és egy junior, illetőleg haladók részére tartandó versenyt, az egyesületi bajnoki versenyeket törben és kardban fogják megrendezni. Az országos vívósportnak ez évben ismét szolgálni kíván az egyesület és ez alkalommal a junioroknak egy országos vívóversenyt fog rendezni.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Bpest kel. p. u.-ról. Érv. 1912. okt. 1-től.				A vonatok érkezése Bpest kel. p. u.-ra. Érv. 1912. okt. 1-től.															
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	honnan	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	honnan
Délelőtt				Délután				Délelőtt				Délután							
1110	5 40		szv.	Balatonfüred, Tapoleza	612	12 20		szv.	Arad, Tóvis, M.-Sziget	339	5 10		vv.	Berlin, Ruttka	323	12 10		szv.	Gödöllő
310	5 50		"	Hatvan	1008	12 20		"	Fiume, Róma, Eszék	645	5 20		tvsv.	Debreczen, N.-Várad	611	12 30		"	Bukarest, Arad
302	6 25		gyv.	Ruttka, Berlin	314	12 30		"	Hatvan	309	5 30		szv.	Hatvan	301	12 50		gyv.	Berlin, Ruttka
22	6 30		szv.	Bicske	10	12 30		"	Szombathely, Wien	1945	5 30		"	Eszék, Tapoleza	903	1 00		"	Konstantinápoly
8	6 40		"	Wien, Graz, Sopron	914	12 45		"	Ujvidék, Sarajevo	609	5 45		"	Brassó, Arad	401	1 05		"	Lemberg, Kassa
1502	6 45		gyv.	Kassa, Csorba	1504	1 20		gyv.	Kassa, Poprád-Felka	909	5 45		"	Sofia, Bród, Belgrad	7	1 20		szv.	Wien, Sopron
1512	6 55		szv.	Kassa, Csorba	316	1 30		szv.	Gödöllő	19	5 55		"	Torbágy	601	1 25		gyv.	Bukarest, Arad
1002	7 00		gyv.	Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkoveze	1304	1 40		gyv.	Fehring, Graz	313	6 00		"	Pécel	1	1 30		"	London, Páris, Wien
602	7 05		"	Arad, Brassó	4	2 05		"	Wien, Paris	17	6 05		"	Komárom	1201	1 40		"	Sarajevo, Bród, Szabolcs
906	7 10		"	Belgrad, Sofia, Sarajevo	404	2 10		"	Sátoraljaújhely, Lemberg, Kassa	11	6 25		"	Wien	1901	1 55		"	Eszék, Pécs
402	7 20		"	Stryj, Lemberg, Máramarossziget	304	2 15		szv.	Kiskőrös	1505	6 30		gyv.	Poprád-Felka, Kassa	1301	2 10		"	Graz, Fehring
1302	7 25		"	Fehring, Graz, Triest	318	2 25		szv.	Ruttka, Berlin	407	6 50		szv.	Lember., Stryj, Kassa	325	2 15		szv.	Hatvan
312	7 30		szv.	Gödöllő	320	2 30		"	Hatvan	1007	6 50		"	Fiume	1919	2 40		szv.	Poprád-Felka, Kassa
908	7 45		"	Belgrad, Sofia, Vinkoveze	512	2 40		"	Bicske	315	7 00		"	Gödöllő	23a	3 00		"	Kunszentmiklós-Tass
608	7 50		"	Arad, Brassó	12 2	2 45		gyv.	Szolnok	1305	7 10		"	Graz, Fehring	519	3 10		"	Nagykátá
406	8 10		szv.	Munkács, Lawoczne	904	3 20		"	Szabolcs, Sarajevo	509	7 20		"	Brassó, Kolozsvár	327	4 20		"	Pécel
508	8 20		"	Kolozsvár, Brassó	1016	3 30		szv.	Tapolca, Eszék	917a	7 25		"	Kunszentmiklós-Tass	329	5 25		"	Gödöllő
1906	8 25		"	Tapolca, Eszék, Bród	512 (11)	3 25		"	Belgrad,	317	7 30		"	Gödöllő	507	6 15		"	Brassó, Debreczen
306	8 35		"	Ruttka, Berlin	1016	3 30		szv.	Konstantinápoly	319	7 40		"	Hatvan	15	6 20		"	Győr
1706	8 55		"	Máramarossziget, Stanislau	18	4 25		"	Nagykátá	21	7 45		"	Bicske	1507 ²⁾	6 25		gyv.	Poprád-Felka, Kassa
2	9 20		gyv.	Wien, Sopron	322	4 25		"	Komárom	1003	8 00		gyv.	Róma, Triest, Fiume	3	6 35		"	Wien, Graz
22a	9 30		szv.	Torbágy	322	4 25		"	Gödöllő	911	8 10		szv.	Sarajevo, Belgrad	1705	7 00		szv.	Stanislau, M.-Sziget
1508 ¹⁾	9 35		gyv.	Kassa, Poprád-Felka	410	5 10		szv.	Arad, Bukarest	1513	8 15		"	Csorba, Kassa	907	7 20		"	Sofia, Belgrad, Bród
918	10 00		szv.	Kunszentmiklós, Tass	6	5 15		gyv.	Miskolcz	1015	8 20		"	Paks	607	7 25		"	Bukarest, Arad
520	10 05		"	Nagykátá	324	5 20		szv.	Győr, Sopron,	513	8 35		"	Bukarest, Kolozsvár	421	7 35		vv.	Szerencs
24	11 55		"	Bicske	514 ³⁾	5 40		"	Szombathely, Wien	321	8 45		"	Hatvan	305	7 45		szv.	Berlin, Ruttka
					308	5 55		"	Gödöllő	13	9 20		"	Győr	25	7 50		"	Bicske
					920	6 05		"	Nagykátá, Szolnok	307	9 25		"	Berlin, Ruttka	1109	8 05		"	Tapolca,
					1004	6 15		gyv.	Ruttka, Berlin	1005 ⁴⁾	9 25		gyv.	Fiume, Tapoleza	607(11 ²⁾	8 10		"	Balatonfüred
					510	6 15		szv.	Kunszentmiklós-Tass	913	9 55		szv.	Szabadka	1009	8 15		"	Nagykátá
					326	6 25		"	Zágráb, Fiume,	5	10 05		gyv.	Brunck-Királyhida,	405	8 20		"	Fiume, Bród
					328	6 40		"	Róma, Napoli	499	10 20		szv.	Szombathely, Sopron	9	8 45		"	Lawoczne, M.-Sziget
					920a	6 45		"	Kolozsvár, Brassó	23	10 45		"	Miskolcz	1511	8 50		"	Wien, Graz
					28	7 00		"	Pécel	605	11 30		gyv.	Arad	27	9 00		"	Csorba, Kassa
					516	7 15		"	Hatvan					331	9 10		"	Bicske	
					16	7 20		"	Kunszentmiklós-Tass					1907	9 15		"	Pécel	
					332	7 35		"	Bicske					603	9 20		gyv.	Vinkoveze, Pécs,	
					1006 ⁴⁾	7 40		gyv.	Szolnok					29 ⁴⁾	9 28		szv.	Brassó, Arad,	
					1708	7 45		szv.	Győr, Triest					303	9 35		gyv.	Triest, Torbágy	
					1514	8 00		"	Hatvan					1001	9 35		"	Berlin, Ruttka	
					910	8 00		"	Zágráb, Fiume					915	9 45		szv.	Róma, Fiume, Pécs	
					1908	8 25		"	M.-Sziget, Stanislau					403	9 50		gyv.	Kiskőrös	
					334	8 40		"	Kassa, Csorba					905	10 00		"	Lemberg, M.-Sziget	
					518 ⁵⁾	9 00		"	Belgrad					1303	10 10		"	Sofia, Belgrad	
					1306	9 15		"	Pécs, Bród					333	10 25		szv.	Graz, Triest	
					610	9 30		"	Gödöllő					515	10 40		"	Wien, Triest	
					1506	10 00		gyv.	Szolnok					1503	10 50		gyv.	Gödöllő	
					336	10 05		szv.	Győr, Graz									Segesvár, Kolozsvár	
					912	10 10		"	Arad, Brassó									Csorba, Kassa	
					1010	10 25		"	Kassa, Csorba										
A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról. Délután.										A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Délélt.									
330	7 05		szv.	Gödöllő	12	10 55		"	Szombathely, Wien	517 ⁶⁾	4 40		szv.	Nagykátá					
					338	11 10		vv.	Ruttka, Poprád-Felka	511	5 00		"	Szolnok					
					614	11 25		szv.	Arad, Debreczen	311	5 50		"	Gödöllő					
					422	11 35		vv.	Kassa	917	6 17		"	Kunszentmiklós-Tass					